

วิทยาลัยสารพัดช่างอ่างทอง
วันที่ ๑๐ ก.ย. ๖๕
วันที่ ๑๕ พ.ย. ๖๕
เวลา ๑๓.๑๕ น.

ที่ ศธ ๐๖๐๖/๓๐๐๖

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม
ทางการศึกษา ด้วย “CSC Model”

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่ ศธ ๐๓๐๕/๗๓๑ ลงวันที่
๑๐ มีนาคม ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีหนังสือที่ ศธ ๐๓๐๕/๗๓๑ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม
๒๕๖๕ เรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม
ทางการศึกษา ด้วย “CSC Model” ซึ่งได้ดำเนินการจัดทำเพื่อขับเคลื่อนตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการ ที่ให้หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการบูรณาการการทำงานเพื่อดำเนินงานติดตาม
ค้นหาเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคันให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์การแพร่
ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ที่ส่งผลกระทบทำให้เด็กหลุดออกจากระบบ
การศึกษาจำนวนมาก และผู้เรียนเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) โดยบูรณาการการทำงาน
กับหน่วยงานต่าง ๆ นั้น

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงแจ้งให้สถานศึกษาได้ทราบ เพื่อเป็นแนวทาง
ในการดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน
เพื่อส่งเสริมโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม ทางการศึกษา ด้วย “CSC Model” ในสถานศึกษาต่อไป
รายละเอียดดังสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

เรียน ผู้อำนวยการ
อ.ช. ๕๐๓.๖๕
การพัฒนากิจการศึกษานานาชาติ
โดยผู้เขียน ตัว CSC
Model
เพื่อไม่รบกวน
คณาจารย์ ๑๕ พ.ค. ๖๕

เรียน ผู้อำนวยการ

๑. เพื่อไม่รบกวน
๒. เพื่อให้สอดคล้อง รอย ๕๕๕
คุณกนกคุณ
รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๑๕ พ.ค. ๖๕

ขอแสดงความนับถือ

(นายมนทล ภาคสุวรรณ)

๑๕ พ.ค. ๖๕

เรียนผู้อำนวยการ

- เพื่อไม่รบกวน
- เพื่อให้สอดคล้อง รอย ๕๕๕
ดร.กนกคุณ
๑๕ พ.ค. ๖๕

1. กท

๒. 1001

19 พ.ค. ๖๕

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ

โทร. ๐ ๒๐๒๖ ๕๕๕๕ ต่อ ๕๐๑๑

วันที่	1075
เดือน	7
ปี	2565
เวลา	

บันทึกข้อความ

สำนักงาน	อำนวยการ
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	ส่วนศึกษา
เลขที่	2291
วันที่	7
เดือน	เม.ย.
ปี	2565

ส่วนราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานมาตรฐานการศึกษา โทร. ๐ ๒๒๒๔ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๑๓
ที่ ศธ.๐๓๐๕/ ๗๑๓๑ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา ด้วย "CSC Model"

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ตามที่ นายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) มีนโยบาย "พลิกโฉมประเทศไทย โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง" ตามแผนการปฏิรูปประเทศทุกด้าน ซึ่งให้ความสำคัญกับประชาชนทุกกลุ่มได้รับสิทธิและโอกาสในด้านต่าง ๆ อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ซึ่งในด้านการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญในการดำเนินการตามบทบาทภารกิจในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวตรีนุช เทียนทอง) จึงได้มอบนโยบายให้หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการบูรณาการการทำงานเพื่อดำเนินงานติดตามค้นหาเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคันให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ที่ส่งผลกระทบทำให้เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาจำนวนมาก และผู้เรียนเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) โดยบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) เพื่อสร้างโอกาสให้กับเด็กที่หลุดออกนอกระบบการศึกษา ทั้งเด็กปกติและเด็กพิการให้ได้รับการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพ และได้กำหนดเป็นนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖ ในการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะองค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการที่มีพันธกิจสำคัญในการจัดทำและขับเคลื่อนนโยบาย แผน และมาตรฐานด้านการศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาและการมีงานทำได้ให้ความสำคัญต่อนโยบายดังกล่าว โดยได้มีการดำเนินการ ดังนี้

๑. ศึกษาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานการณ์โควิด-๑๙ พบว่า ระดับ ป.๑-๓ และ ป.๔-๖ มีภาวะถดถอยด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการในรายวิชาภาษาต่างประเทศมากที่สุด รองลงมาคือ วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ตามลำดับ ระดับ ม.๑-๓ มีภาวะถดถอยด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการในรายวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ ภาษาต่างประเทศและวิทยาศาสตร์ตามลำดับ และระดับ ม.๔-๖ มีภาวะถดถอยด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการในรายวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ วิทยาศาสตร์และภาษาต่างประเทศตามลำดับ โดยได้จัดทำแนวทางการลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ได้แก่ การสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้และเสริมสร้างการเรียนรู้แบบนำตนเองให้แก่ผู้เรียน พัฒนาเทคนิคการจัดการเรียนรู้ของครู ส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการและเชื่อมโยงประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน เตรียมความพร้อมอุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยีและพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อ ปรับเนื้อหาการเรียนและลดภาระงานที่มอบหมายแก่ผู้เรียน ส่งเสริมกิจกรรมและเสริมสร้างสุขภาวะที่ดีของนักเรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สื่อสารและทำความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้ปกครอง รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้

๒. แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา โดยมีอำนาจหน้าที่ในการศึกษาวิเคราะห์กฎหมาย นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

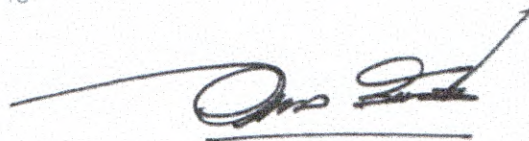
/ของผู้เรียน...

ของผู้เรียนและจัดทำเป็นข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อส่งเสริมโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา ทั้งนี้ คณะทำงานฯ ได้มีการประชุมคณะทำงานฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ และได้มีมติเห็นชอบ “CSC Model” (Care plan connecting – Supportive networking – Central Link Model) เพื่อแก้ปัญหาผู้เรียนที่หลุดออกนอกระบบการศึกษาไปจนถึงผู้เรียนทุกประเภทและระดับการศึกษา รวมทั้งผู้เรียนทุกช่วงวัยให้เข้าถึงการเรียนรู้ที่มีคุณภาพในทุกพื้นที่ของประเทศไทย (เอกสารแนบ ๑)

๒. จัดทำและพัฒนาต้นแบบ “CSC MODEL” (Care plan connecting – Supportive networking – Central Link Model) เพื่อส่งเสริมโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาในกลุ่มเป้าหมาย ๕ กลุ่ม ได้แก่ (๑) เด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษา (๒) เด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีที่ไม่เข้ารับการศึกษามันจะมีความพร้อมก็ตาม (๓) เด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีที่ลงทะเบียนเรียนแต่ไม่เข้าเรียนหรือเสี่ยงออกกลางคัน (๔) เด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน (๕) เด็กและเยาวชนที่มีอายุมากกว่า ๑๘ ปี และแบ่งการดำเนินการ/ เป้าหมายเป็น ๓ ระยะ ได้แก่ เป้าหมายระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว (เอกสารแนบ ๒)

๓. คณะทำงานฯ กำลังดำเนินการจัดทำและพัฒนาข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาตามข้อคิดเห็นและเสนอแนะของคณะทำงานฯ ซึ่งเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จจะนำเรียนต่อท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายอรรถพล สังขวาสี)

เลขาธิการสภาการศึกษา

เลขที่	๑๑๑/
วันที่	15 มี.ค. 2565
เวลา	10.32

- ทราบ

- มอบ สป. , สทศ. และ สอศ. เพื่อดำเนินการ

เลขที่	๑๑๑/
วันที่	14 มี.ค. 2565
เวลา	10.32
ชื่อ	นางสาวศรีนุช เทียนทอง
ตำแหน่ง	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
ชื่อ	นางสาวศรีนุช เทียนทอง
ตำแหน่ง	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
ชื่อ	นางสาวศรีนุช เทียนทอง
ตำแหน่ง	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

(นางสาวศรีนุช เทียนทอง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นาย...
- พล.ต.ท. นพ. สกส. นพ. สกส.
- พล.ต.ท. นพ. สกส. นพ. สกส.
- พล.ต.ท. นพ. สกส. นพ. สกส.
- พล.ต.ท. นพ. สกส. นพ. สกส.
- พล.ต.ท. นพ. สกส. นพ. สกส.

(นางสาวศรีนุช เทียนทอง)

เลขาธิการสภาการศึกษา

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์โควิด-19 :
สภาพการณ์ บทเรียน และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

งานวิจัยเรื่อง "การศึกษาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์โควิด-19 : สภาพการณ์ บทเรียน และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้" มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 2) วิเคราะห์สาเหตุของภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) เสนอแนวทางการลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ 1) การศึกษาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้และการวิเคราะห์สาเหตุภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 และ 2) การเสนอแนวทางการลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการศึกษาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้และการวิเคราะห์สาเหตุภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 โดยเริ่มจากส่วนของการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ตัวแทนครูผู้สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 12 คน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจาก 4 ภูมิภาคและจากขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มเป็นแบบปลายเปิด และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาด้วยการตีความและสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย และนำเสนอข้อมูลแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ส่วนการศึกษาในเชิงปริมาณ ตัวอย่างวิจัย คือ ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษาตอนต้น 616 คน ประถมศึกษาตอนปลาย 560 คน มัธยมศึกษาตอนต้น 650 คน มัธยมศึกษาตอนปลาย 702 คน รวม จำนวน 2,528 คน โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอนจำแนกตามพื้นที่จังหวัดที่มีการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และจังหวัดในพื้นที่ 4 ภูมิภาค สังกัดสถานศึกษา ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และขนาดของสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในลักษณะแบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราประมาณค่า (ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นเป็นแบบ 3 ระดับ และระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายและระดับมัธยมศึกษาเป็นแบบ 5 ระดับ ตรวจสอบคุณภาพด้วยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่น โดยทำการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ. 2564 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าทีแบบอิสระต่อกัน (Independent T test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) และการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Modelling: SEM)

การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการเสนอแนวทางการลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการสนทนากลุ่ม โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ ตัวแทนจากศึกษาธิการจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 28 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ประเด็น

คำถามในการสนทนากลุ่มแบบปลายเปิด และการจัดประชุมสัมมนา โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในหัวข้อ “ผลการเรียนรู้ของเด็กไทยในสถานการณ์โควิด-19: ข้อค้นพบและข้อเสนอเพื่อการพัฒนา โดยเป็นการนำเสนองานวิจัยของคณะผู้วิจัยและแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาด้วยการตีความและสร้างข้อสรุปแบบอุปนัยและนำเสนอข้อมูลแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการณ์และสาเหตุภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19: การศึกษาเชิงคุณภาพ

1.1 สภาพการณ์การจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 พบว่า สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนในหลากหลายรูปแบบ มีการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีในการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย มีการปรับเปลี่ยนนโยบาย การบริหารจัดการ และการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา

1.2 สภาพปัญหาและสาเหตุภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.2.1 สภาพปัญหาของภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 พบว่า 1) เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านความรู้ 2) เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่าน และคณิตศาสตร์ 3) คุณลักษณะของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ไม่กล้าตอบคำถาม การขาดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และ 4) ทักษะชีวิต สัมพันธภาพ และการทำงานร่วมกับผู้อื่นลดลง ส่วนสาเหตุของภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 มีสาเหตุมาจาก 1) การขาดแรงจูงใจ ความสนใจ และความมั่นใจของนักเรียนลดลง 2) การขาดความเข้าใจและการสนับสนุนของผู้ปกครอง 3) สัมพันธภาพระหว่างครู-นักเรียนที่ลดน้อยลง และ 4) ความไม่พร้อมของสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีในการเรียนรู้

1.2.2 สภาพปัญหาของภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 พบว่า 1) เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านความรู้ และการเชื่อมโยงองค์ความรู้ 2) เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านเจตคติต่อการเรียนและวิชาที่เรียน 3) เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านทักษะทางวิทยาศาสตร์และทักษะการปฏิบัติ 4) การเปลี่ยนแปลงของคุณลักษณะของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา และ 5) สภาพทางอารมณ์ สัมพันธภาพ และสุขภาพจิตของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ส่วนสาเหตุของภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 มีสาเหตุมาจาก 1) สาเหตุจากผู้เรียน ได้แก่ แรงจูงใจ และความพร้อมในการเรียนที่เปลี่ยนแปลงไป 2) สาเหตุจากครูผู้สอน ได้แก่ การปรับตัวต่อการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ 3) สาเหตุจากผู้ปกครอง ได้แก่ ความเข้าใจและการสนับสนุนการเรียนรู้ 4) สาเหตุจากโรงเรียน ได้แก่ นโยบาย และการบริหารจัดการในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 และ 5) สาเหตุจากสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ ได้แก่ ความไม่พร้อมด้านสื่อและเทคโนโลยี

2. ผลการศึกษาสภาพการณ์และสาเหตุภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19: การศึกษาเชิงปริมาณ

2.1 สภาพการณ์ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาพรวมของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการรับรู้ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการรับรู้ภาวะถดถอยเชิงผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกรายวิชา โดยผู้เรียน

ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 รับรู้ภาวะถดถอยเชิงผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการในวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ มากที่สุดตามลำดับ ขณะที่ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 รับรู้ภาวะถดถอยเชิงผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการในวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ และวิทยาศาสตร์มากที่สุดตามลำดับ ส่วนภาพรวมของภาวะถดถอยเชิงคุณลักษณะของการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีความเครียด/ความกังวลในการเรียนสูงที่สุด รองลงมาคือ ความพยายามในการเรียนลดลง และการไม่สามารถปรับตัวในการเรียนได้ตามลำดับ ผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีความเครียด/ความกังวลในการเรียนสูงที่สุด รองลงมาคือ ความพยายามในการเรียนลดลง และการขาดแรงจูงใจในการเรียนตามลำดับ ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีความเครียด/ความกังวลในการเรียนสูงที่สุด รองลงมาคือ การขาดแรงจูงใจในการเรียน และความพยายามในการเรียนลดลงตามลำดับ ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 มีความเครียด/ความกังวลในการเรียนสูงที่สุด รองลงมาคือ การขาดแรงจูงใจในการเรียน และความไม่พร้อมหรือการขาดความสนใจในการเรียนตามลำดับ

2.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตาม สังกัด และขนาดสถานศึกษา ภาพรวมของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเมื่อจำแนกตาม สังกัด ได้แก่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และขนาดสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ พบว่าโดยรวมผู้เรียนมีการรับรู้ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ผลการศึกษาการรับรู้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 พบว่า ผู้เรียนมีการรับรู้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ในระดับปานกลาง โดยรับรู้ทักษะของครูมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ และการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามลำดับ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พบว่า ผู้เรียนมีการรับรู้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ในระดับปานกลางถึงระดับมาก โดยรับรู้ทักษะของครูมากที่สุด รองลงมาคือการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตามลำดับ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่า ผู้เรียนมีการรับรู้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ในระดับปานกลางถึงระดับมาก โดยรับรู้ทักษะของครูมากที่สุด รองลงมาคือการกำกับตนเองในการเรียนรู้ และการมีทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีตามลำดับ

2.4 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการรับรู้ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 พบว่า “การกำกับตนเองในการเรียนรู้” เป็นปัจจัยที่ส่งอิทธิพลทางตรงและโดยรวมต่อการรับรู้ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของนักเรียนทุกระดับชั้น โดยผู้เรียนที่สามารถกำกับตนเองในการเรียนรู้ได้ดีจะรับรู้ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของตนเองในระดับต่ำ ขณะที่ “ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี” ส่งอิทธิพลทางตรงและโดยรวมต่อการรับรู้ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของนักเรียนเฉพาะในชั้นมัธยมศึกษาเท่านั้น ส่วน “ทักษะของครู” เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญสามารถส่งอิทธิพลโดยรวมต่อการรับรู้ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาและระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ “การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน” มีบทบาทในการส่งอิทธิพลทางอ้อมต่อการรับรู้ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับประถมศึกษาตอนต้นเท่านั้น

3. แนวทางการลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.1 แนวทางการลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา โดยมีแนวทางดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 5 แนวทาง ได้แก่ (1) การพัฒนาเทคนิคการออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการจัดการชั้นเรียนของครู (2) การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและเชื่อมโยงประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน (3) การลดภาระงาน และงานที่ได้รับมอบหมายของนักเรียน (4) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ และ (5) การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การพัฒนาเทคนิคการออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการจัดการชั้นเรียนของครู โดยออกแบบและใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ หลากหลาย ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ตั้งใจ และเกิดความตื่นตัว รู้สึกรักอยากเรียนรู้ในบทเรียน รวมถึงการจัดการชั้นเรียนของครูที่ทำให้ผู้เรียนมีสมาธิจดจ่อกับเนื้อหาและบทเรียนได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

2) การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและเชื่อมโยงประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนอาจนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยการเชื่อมโยงเนื้อหาทั้งภายในและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมถึงการเชื่อมโยงองค์ความรู้เนื้อหาจากบทเรียนร่วมกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนด้วยการเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัว เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การลดภาระงาน และงานที่ได้รับมอบหมายของนักเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูอาจกำหนดนโยบายหรือแนวปฏิบัติในการลดภาระงาน แบบฝึกหัด หรือชิ้นงานที่มอบหมายเพื่อไม่ให้ผู้เรียนรู้สึกเหนื่อยหน่ายและเกิดภาวะเครียด

4) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาอาจสนับสนุนหรือจัดหาอุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยี สัญญาณอินเทอร์เน็ตให้แก่ผู้เรียน ส่วนครูผู้สอนควรเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความพร้อม ความหลากหลายของผู้เรียนและความเหมาะสมของเนื้อหารายวิชา ผู้ปกครองจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านที่เอื้อและเหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและสนับสนุนอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีและมีคุณภาพ

5) การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ร่วมกัน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอาจมีการเจรจาหารือ หรือสร้างความร่วมมือกันและกันทั้งในระดับพื้นที่ อำเภอ จังหวัด และระดับประเทศในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ร่วมกัน และเปิดโอกาสให้มีการใช้สื่อการเรียนรู้ร่วมกันในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ดีจากการเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

ด้านที่ 2 ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่ (1) การสร้างแรงจูงใจ การตั้งเป้าหมาย และการกำกับตนเองของผู้เรียนระหว่างการจัดการเรียนการสอน (2) การส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อให้แก่ผู้เรียน (3) การส่งเสริมกิจกรรมผ่อนคลาย รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และการออกกำลังกายเพื่อการมีสุขภาพที่ดีของนักเรียน และ (4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การสร้างแรงจูงใจ การตั้งเป้าหมาย และการกำกับตนเองของผู้เรียนระหว่างการจัดการเรียนการสอน โดยครูผู้สอนและผู้ปกครองควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ มีการเสริมแรง การกำกับติดตาม และพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถกำกับตนเองในการเรียนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างต่อเนื่อง

2) การส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อให้นักเรียน ผู้ปกครองและครูควรส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักและรู้เท่าทันสื่อ รวมถึงการเฝ้าระวังและกำกับติดตามผู้เรียนอย่างใกล้ชิดในการเข้าถึงสื่อที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้หรือสื่อที่ไม่เหมาะสมที่อาจส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ คุณลักษณะ และสุขภาพกายและใจของผู้เรียน

3) การส่งเสริมกิจกรรมผ่อนคลาย รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และการออกกำลังกาย เพื่อการมีสุขภาวะที่ดีของนักเรียน ผู้ปกครองควรส่งเสริมด้านสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนเพื่อให้เกิดความพร้อมในการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนทำกิจกรรมผ่อนคลาย เช่น การออกกำลังกายหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองขณะอยู่ที่บ้าน รวมไปถึงการจัดหาอาหารที่มีประโยชน์ให้แก่ผู้เรียน

4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง และครู โดยผู้ปกครองอาจมีส่วนร่วมในเรื่องของการวางแผนการเรียนรู้ กำกับติดตาม เตรียมความพร้อม ให้คำปรึกษา และส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีการติดต่อสื่อสารกับครูผู้สอนเพื่อสอบถามและติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.2 แนวทางการลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา มีแนวทางดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 6 แนวทาง ได้แก่ (1) การจัดสรรงบประมาณการช่วยเหลือเยียวยาในด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยี (2) การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต (3) การพัฒนาเทคนิคการจัดการเรียนรู้ของครู (4) การปรับเนื้อหา ลดภาระงาน และงานที่ได้รับมอบหมายของนักเรียน (5) การใช้แหล่งทรัพยากรและสื่อการเรียนรู้ร่วมกัน และ (6) การสื่อสารและชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการรู้ให้แก่ผู้ปกครองและนักเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การจัดสรรงบประมาณการช่วยเหลือเยียวยาในด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยี โดยภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา ครูผู้สอน หรือผู้เรียนในการช่วยเหลือเยียวยาค่าใช้จ่ายในการซื้อสัญญาณอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยีที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์และสื่อเทคโนโลยีได้อย่างเท่าเทียม และเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

2) การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต ผู้ปกครองควรจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้มีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้และปราศจากสิ่งรบกวนสมาธิในการเรียนของผู้เรียน ครูผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมในสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรต่อการเรียนรู้ ดึงดูดความสนใจและกระตุ้นความต้องการในการเรียนของผู้เรียน ปราศจากสภาวะกดดันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกมีความสุข มีความสบายใจในการเรียนรู้

3) การพัฒนาเทคนิคการจัดการเรียนรู้ของครู ครูผู้สอนควรออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ปรับวิธีการสอนให้น่าสนใจ หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความตั้งใจ รู้สึกอยากเรียนรู้ และมีสมาธิจดจ่อกับเนื้อหาและบทเรียนมากขึ้น

4) การปรับเนื้อหา ลดภาระงาน และงานที่ได้รับมอบหมายของนักเรียน สถานศึกษาอาจกำหนดนโยบายหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปรับเนื้อหาในบทเรียน การลดภาระงานและงานที่มอบหมายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนไม่เกิดภาวะเครียด ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนเกิดเจตคติและแรงจูงใจที่ดีในการเรียนได้

5) การใช้แหล่งทรัพยากรและสื่อการเรียนรู้ร่วมกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา อาจเจรจาหรือสร้างความร่วมมือกันในการจัดทำและใช้สื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ในแต่ละสาระการ

เรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีประโยชน์ และเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนและผู้ปกครองสามารถเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง

6) การสื่อสารและชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้ปกครองและนักเรียน สถานศึกษาควรสื่อสารและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และตอบประเด็นข้อสงสัยอย่างชัดเจน และตรงไปตรงมา เพื่อให้ผู้เรียนและผู้ปกครองรับทราบถึงสถานการณ์แนวปฏิบัติของสถานศึกษา

ด้านที่ 2 ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่ (1) การส่งเสริมการทำกิจกรรมและการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพที่ดีของนักเรียน (2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง และครู (3) การส่งเสริมและเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยี และ (4) การส่งเสริมแรงจูงใจ และเสริมสร้างการเรียนรู้แบบนำตนเองให้แก่นักเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การส่งเสริมการทำกิจกรรมและการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพที่ดีของนักเรียน ผู้ปกครอง ควรสนับสนุนและส่งเสริมสุขภาพที่ดีของผู้เรียนโดยอาจกระตุ้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมยามว่าง การออกกำลังกายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและเกิดพลังในการเรียนรู้

2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ควรมีการสร้างปฏิสัมพันธ์และสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่าง ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง อาจใช้การติดต่อสื่อสารเพื่อสอบถามและกำกับติดตามการเรียนรู้ ความก้าวหน้า ความพร้อม และส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน

3) การส่งเสริมและเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยี สถานศึกษาควรสนับสนุน จัดหาอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยี ตลอดจนสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้แก่ผู้เรียน รวมไปถึงการเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยี ที่สอดคล้องกับความถนัด ความต้องการ และความพร้อมของผู้เรียน

4) การส่งเสริมแรงจูงใจ และเสริมสร้างการเรียนรู้แบบนำตนเองให้แก่ผู้เรียน ครูผู้สอนและผู้ปกครองควรเสริมสร้างการเรียนรู้แบบนำตนเองให้แก่ผู้เรียนด้วยการกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ สอนให้ผู้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ และเสริมแรงให้แก่ผู้เรียนอยู่เสมอเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาสูงสุดในสถานการณ์โควิด-19 คือ รายวิชาภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยสถานศึกษาและครอบครัวควรช่วยเหลือหรือดำเนินการให้ผู้เรียนมีความรู้ เจตคติ และทักษะการปฏิบัติที่จำเป็นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยอาจสอนเสริมหรือใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ต่าง ๆ เพิ่มเติมอย่างเหมาะสม

2. นอกเหนือจากผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการแล้ว สถานศึกษาและครอบครัวควรมุ่งเน้นการส่งเสริมคุณลักษณะของการเรียนรู้ด้วย อันได้แก่ สุขภาพทางกายและทางจิตใจ เช่น การออกกำลังกาย การทำกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว เพื่อลดภาวะความเครียด ความวิตกกังวล มุ่งกระตุ้นการเรียนรู้ การเสริมแรงจูงใจ และความพยายามในการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. สถานศึกษาและครอบครัวควรมุ่งเน้นการกำกับตนเองของผู้เรียน อันเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีและเพื่อลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ในระดับประถมศึกษา

ควรเน้นบทบาทที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองในการส่งเสริมผู้เรียน ในระดับมัธยมศึกษาเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

4. สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมหรือพัฒนาครูในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ อย่างยืดหยุ่นและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่ผู้เรียนไม่สามารถมาเรียนที่โรงเรียนได้ตามปกติ เช่น การวางแผน การจัดการเรียนรู้ การเลือกใช้กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาและการใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในรูปแบบต่าง ๆ การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงบทบาทและหน้าที่ของครู ในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานการณ์ที่ผู้เรียนไม่สามารถมาเรียนที่โรงเรียนได้ตามปกติ

5. สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ สัญญาณอินเทอร์เน็ต หรือเครื่องมือการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ ให้กับทั้งผู้เรียนและครูผู้สอนอย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์และ บริบทแวดล้อมของผู้เรียน

6. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความร่วมมือและสร้างความเข้าใจกับครู ผู้ปกครอง ชุมชน หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสื่อสารและสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับแนวทางหรือแนวปฏิบัติการ ดำเนินงานของโรงเรียนในสภาพการณ์ที่ผู้เรียนไม่สามารถมาเรียนได้ที่โรงเรียนตามปกติ โดยเน้นการ ติดต่อสื่อสารหลากหลายช่องทาง รวดเร็ว และกำกับติดตามความก้าวหน้าเป็นระยะและรับฟังข้อมูลย้อนกลับ หรือความคิดเห็นเพื่อนำสารสนเทศสู่การตัดสินใจต่อไป

7. แนวทางการลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนในงานวิจัยนี้ เป็นข้อเสนอที่เป็นข้อค้นพบจากหลากหลายภาคส่วน ทั้งนี้ สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไป ปรับใช้ภายใต้เงื่อนไขสถานการณ์ของพื้นที่ หรือตามบริบทและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

8. สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการใช้แนวทางการลดภาวะถดถอยทางการ เรียนรู้สู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนประกอบการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม ต่าง ๆ ที่เป็นการจัดขึ้นเฉพาะกิจในสถานการณ์ที่ผู้เรียนไม่สามารถมาเรียนที่โรงเรียนได้ตามปกติ หรือใช้ในการ การสอดแทรกหรือแทรกเสริมระหว่างการจัดการเรียนรู้เพื่อลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

9. เพื่อเป็นการขยายผลข้อค้นพบและองค์ความรู้จากการวิจัยสู่บริบทของผู้เรียนที่มีความใกล้เคียงกัน ทั้งช่วงวัยและวุฒิภาวะนั้น ผลการวิจัยนี้อาจนำไปใช้ประโยชน์ครอบคลุมไปถึงผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่มีช่วงวัยเดียวกันกับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาปลาย รวมถึงอาจนำข้อค้นพบ ของการวิจัยบางส่วนไปใช้กับผู้เรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้ตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยนี้วัดตัวแปรภาวะถดถอยทางการเรียนรู้จากการรับรู้ของผู้เรียนในสถานการณ์โควิด-19 หากสถานการณ์กลับมาเป็นปกติที่ผู้เรียนพร้อมเข้าสู่การเรียนที่โรงเรียนอีกครั้ง อาจมีการวัดภาวะถดถอย ทางการเรียนรู้จากเครื่องมือที่มีมาตรฐานที่สามารถให้สารสนเทศเกี่ยวกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน และอาจทำ ฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้สามารถนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ หรือในลักษณะต่าง ๆ โดยอาจการบูรณาการจากแนวทางการลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สู่การพัฒนา คุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเป็นการนำแนวทางไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับเขตพื้นที่ ระดับสถานศึกษา ระดับชั้นเรียน หรือระดับผู้เรียนรายบุคคล

3. ผลจากการศึกษาพบว่าสถานศึกษาหลายแห่งมีการดำเนินการส่งเสริมหรือแก้ปัญหาเพื่อลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในลักษณะหรือวิธีการที่แตกต่างกันและประสบผลสำเร็จ เช่น การคิดค้นนวัตกรรม วิธีการ รูปแบบที่มีความเฉพาะเจาะจงตามบริบทของตนเอง ทั้งนี้ อาจมีการทำการถอดบทเรียนจากกรณีศึกษาที่มีความโดดเด่น มีการปฏิบัติที่น่าสนใจ เพื่อเป็นต้นแบบและแนวทางให้กับสถานศึกษาที่เผชิญกับปัญหาในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

4. สถานศึกษา หน่วยงาน หรือองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา อาจดำเนินการทำการวิจัยเชิงนโยบายหรือการวิจัยสถาบันโดยใช้แนวทางการลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้เพื่อต่อยอดสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนตามบริบทพื้นที่ของสถานศึกษา

5. นักวิชาการ นักการศึกษา อาจใช้ผลจากการวิจัยนี้ในการการศึกษารูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับสถานการณ์ที่ผู้เรียนไม่สามารถเรียนที่โรงเรียนได้ตามปกติ ทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ การให้คำแนะนำและคำปรึกษา เป็นต้น

6. งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวม ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่าผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเฉพาะ เช่น กลุ่มเปราะบาง กลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ฯลฯ มีลักษณะการถดถอยทางการเรียนรู้ที่ควรได้รับการส่งเสริมเฉพาะทาง การวิจัยครั้งต่อไปอาจทำการศึกษากับผู้เรียนในกลุ่มที่เป็นกลุ่มเฉพาะนี้เพื่อให้ได้สารสนเทศและแนวทางที่เหมาะสมและมีความชัดเจนเฉพาะเจาะจงกับกลุ่มดังกล่าว